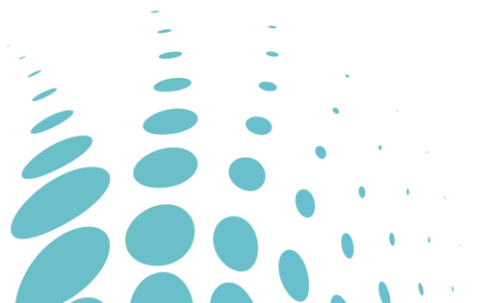

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder

Velkommen til Agders første Analysefestival!

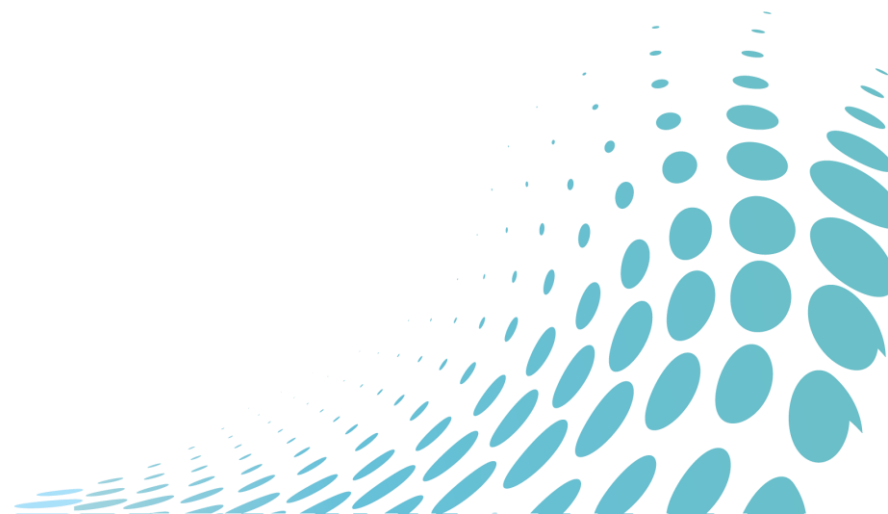
Festivalplan

- Kl. 10:00 Velkommen v/utdanningsdirektør Tore K. Haus
- Kl. 10:10 Åpning av festivalen
- Kl. 10:15 «Analyse – magi eller hardt arbeid? Om læringsresultater og læringsmiljø»
v/ Birgitte Arctander Stub, seniorrådgiver, Utdanningsdirektoratet
- Kl. 11:10 Festivalpåfyll
- Kl. 11: 25 Økt 2 m/Udir
- Kl. 12:20 «Street food»
- Kl. 12:45 Frivillig omvisning på Kuben
- Kl. 13:20 «Kan kunnskap om tall forhindre frafall i videregående?» v/seniorrådgiver
Ole Kristian Eivindson, utdanningsavdelingen i Vest-Agder fylkeskommune
- Kl. 14:00 «Skolemiljø - hva gjør vi med det vi vet? Kapittel 9A og Elevundersøkelsen»
v/seniorrådgivere Helene Kløcker og Janne Duesund fra Fylkesmannen
- Kl. 15:00 Prisutdeling og avslutning

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder

**Festivalens høye beskyttere...
er deres elever!**

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder

Elevundersøkelsen og skolemiljøet

Agders første Analysefestivalen 2018

Seniorrådgivere Janne Duesund og Helene Kløcker

Fylkesmannen i Aust - og Vest - Agder

3.mai 2018

<https://pixabay.com/en/startup-start-up-growth-hacking-2188679/>

(fra muntlig innlegg)

Vet du egentlig hvordan elevene på din skole eller i din kommune eller har det?

Hva gjør du med det du vet?

Kan du finne ut enda av mer og se flere sammenhenger i Elevundersøkelsen?

I Elevundersøkelsen er det elevenes egne vurderinger som skal frem. Elevene skal gis mulighet til å si sin mening om læring og trivsel.

- Innsikt og kunnskap om elevenes skolehverdag
- Læring og kompetanseheving i personalet, på kommune og skolenivå
- Krav til å bli hørt og medvirke BK 12. barns rett til å bli hørt.

Målet er at resultatene skal brukes av skoler, skoleeier og den statlige utdanningsadministrasjonen som en hjelp til å analysere og utvikle elevenes læring og læringsmiljø

(fra muntlig innlegg)

Retten til å bli hørt

Artikkel 12 i Barnekonvensjonen gir barn en rett til å uttale seg om alle forhold som berører dem.

Mange barn sier ifra i Elevundersøkelsen. De tør ikke si ifra på en annen måte, de tør ikke rope ut slik som denne gutten gjør.

Vi skylder å ta elevenes opplevelser på alvor. I noen av skolemiljøsakene Fylkesmannen har behandlet barna fortalt at de har sagt i fra at de er blitt mobbet i Elevundersøkelsen, men at de ikke vet om rektor eller noen andre på skolen vet eller har sett det der.

§ 9A-4(5): Skolen skal sørge for at involverte elever blir høyrde. Kva som er best for elevane, skal vere eit grunnleggjande omsyn i skolen sitt arbeid.

Barns rett til medvirkning:

Skolen skal utføre aktivitetene i samråd med elevene som påvirkes. Dette gjelder både for plikten til å **følge med**, varsle, **undersøke og sette inn tiltak**.

Hvilke elever som skal involveres og hvordan involvering skal skje, må det tas stilling til i det konkrete tilfellet, blant annet ut fra hvilken delplikt det er tale om og omstendighetene for øvrig.

Barnets beste: Artikkel 3 nr. 1 fastsetter at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved alle handlinger som berører barn.

Det lovfestes at skolen i alle sine aktiviteter, vurderinger og beslutninger for å oppfylle aktivitetsplikten skal legge vekt på hensynet til barnets beste.

Elever som mistenkes for å krenke andre elever, eller har krenket andre elever, skal ha samme rettssikkerhetsvern og rett til å bli hørt som offeret for krenkelsene.

Elever som opptrer utagerende og aggressivt og krenker andre elever, også selv kan oppleve at det ikke er trygt og godt på skolen og selv ha behov for støtte, hjelp og tiltak.

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder

27 878

**Aldri før har så mange elever i Aust- og Vest-Agder besvart
Elevundersøkelsen**

Kilde: Erik Nordgreen – veileder Læringsmiljøprosjektet – universitetslektor Læringsmiljøprosjektet

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder

(fra muntlig innlegg)

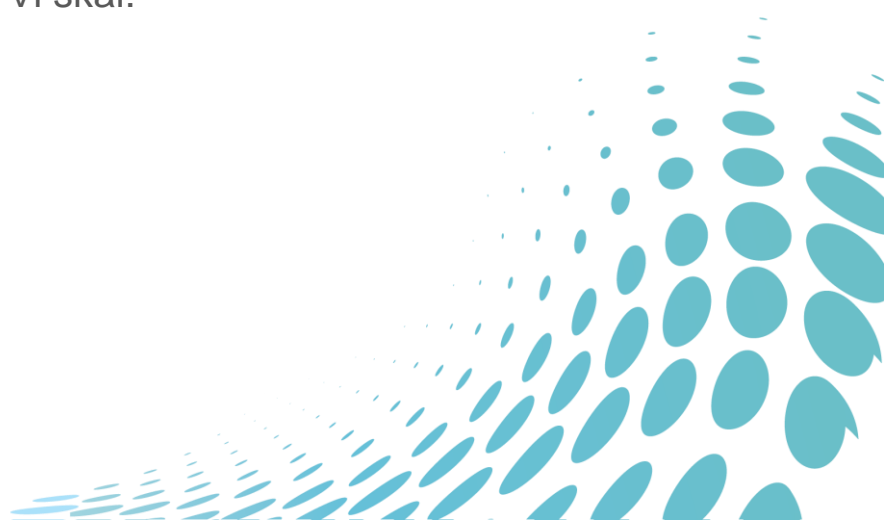
5 % av barn i barnehage og skole er helt avhengig av at vi voksne ser. De sier at de ikke sier i fra at de blir mobbet eller krenket eller ekskludert fordi:

- 1. De vil ikke bli stigmatisert**
- 2. De mangler tillit til at voksne ordner opp**
- 3. De vil ikke skuffe mamma eller pappa**

Kilde: Erik Nordgreen – veileder Læringsmiljøprosjektet – universitetslektor Læringsmiljøprosjektet

Det er vi voksne som har ansvar for barnas trivsel. Vi skal:

- Fange opp
- Være bekymret
- Være voksne som ser
- Lete etter tegn og avdekke

Visste dere at.....?

826

svarer at de ikke trives noe særlige eller ikke trives i det hele tatt

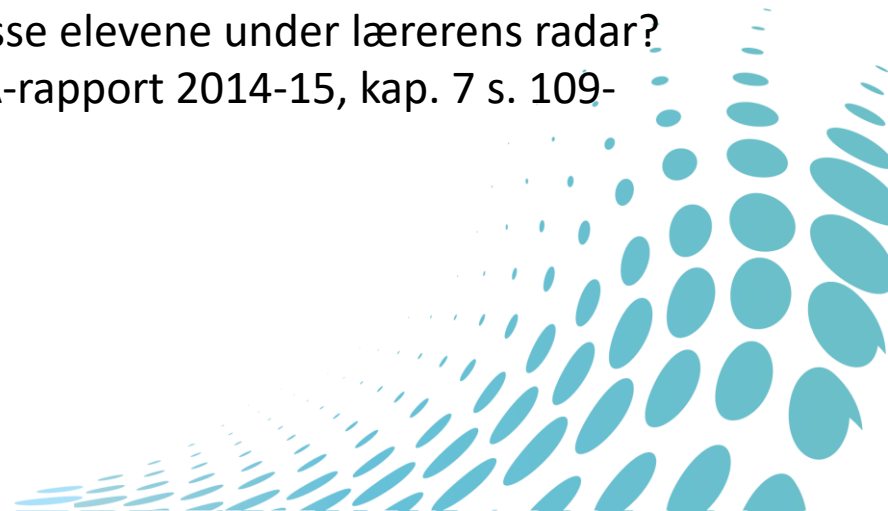
Har du noen medelever å være sammen med i friminuttet?

(fra muntlig innlegg)

Alle har et behov for tilhørighet.

454 elever svarer at de sjelden eller aldri har noen medelever å være sammen med i friminuttet.

Klarer vi å fange opp disse elevene? Går disse elevene under lærerens radar?
(Jf. “Blinde flekker og harde nøtter”: NOVA-rapport 2014-15, kap. 7 s. 109-135)

1314

svarer at det hender at de føler seg ensomme på skolen (ofte, noen ganger, alltid)

1365

Svarer at det er blitt mobbet av andre elever på skolen 2-3 ganger i måneden eller mer

Jeg ble kalt stygge ting og ertet på en sårende måte på skolen

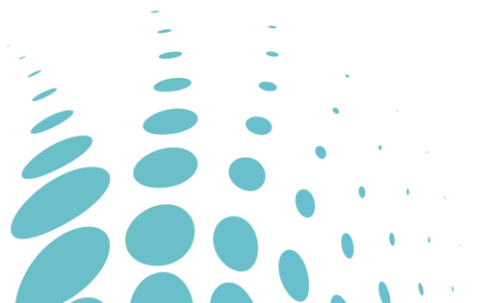
Jeg ble holdt utenfor og baksnakket på skolen

Jeg ble slått, dyttet eller holdt fast på skolen

Fylkesmannen i Aust-og Vest-Agder

Mobbet av voksne på skolen

461

Svarer at de opplever å ha blitt mobbet av voksne på skolen 2-3 ganger i måneden eller mer

(fra muntlig innlegg)

Elevene opplever at de voksne sier sårende ord til dem eller ler av dem på en sårende måte.

Det kommer også frem i undersøkelsen at de voksne får andre elever til å le av dem, eller at de voksne får dem til å føle seg utenfor.

Refleksjonsspørsmål

Vet du hvor mange av disse 461 elevene som er på din skole eller i din kommune?

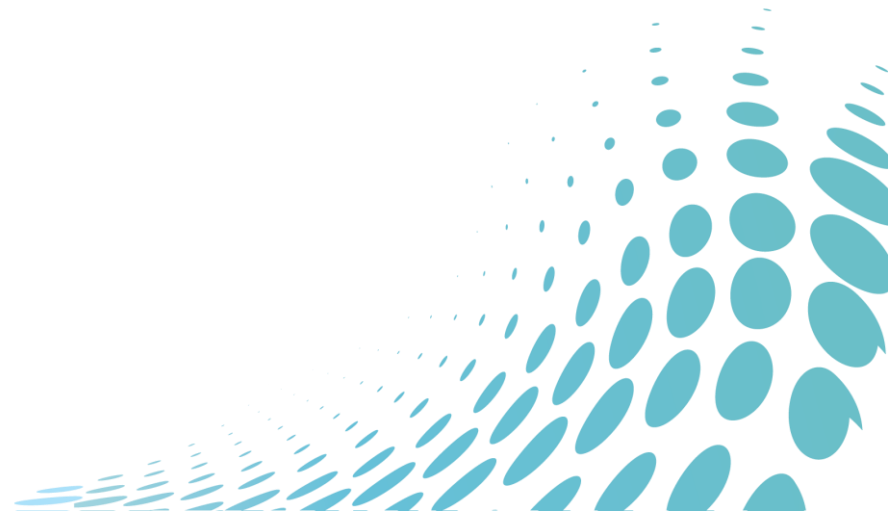
Har skolen eller skoleeier en innarbeidet fremgangsmåte eller rutine når dere varsler eller får en slik varslings?

Ny § 9 A-5 Skjerpet aktivitetsplikt der ansatte krenker elever

«Dersom ein som arbeider på skolen, får mistanke om eller kjennskap til at ein annan som arbeider på skolen, utset ein elev for krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering, skal vedkommande straks varsle rektor. Rektor skal varsle skoleeigaren. Dersom det er ein i leiinga ved skolen som står bak krenkinga, skal skoleeigaren varslast direkte av den som fekk mistanke om eller kjennskap til krenkinga. Undersøking og tiltak etter § 9 A-4 tredje og fjerde ledd skal setjast i verk straks.»

<https://pixabay.com/en/boy-red-hair-freckles-portrait-1252771/>

Saken om Ole i 7B og «følge – med plikten»

Ole går 7B. Det er 70 elever på trinnet hans. Ole fremstår som en skoleflink og harmonisk gutt. Han har aldri fortalt til noen at han er utrygg på skolen.

«Følge – med» - plikten:

Rektor på skolen til Ole er spesielt opptatt av å følge med på elevenes skolemiljø. I januar 2018, rett etter at alle elevene hadde svart på Elevundersøkelsen, gikk hun inn i undersøkelsen for å se på elevenes trivsel og om noen opplevde seg mobbet av andre elever.

På 7. trinnet til Ole fant hun dette:

- **Trivsel:** De fleste elevene trivdes godt på skolen, men åtte elever opplevde å ikke trives noe særlig eller i det hele tatt.
- **Trives i friminuttene;** De fleste elevene trivdes i friminuttene/fritimene, men sju elever trivdes ikke noe særlig eller ikke i det hele tatt.
- **Hender det at du føler deg ensom på skolen;** De fleste elevene følte seg aldri eller sjelden ensomme på skolen, men sju elever følte seg ofte eller alltid ensomme på skolen.
- **Er du blitt mobbet av andre elever på skolen de siste månedene;** Mange elever opplevde å ikke bli mobbet i det hele tatt, men åtte elever svarte at de var blitt mobbet av andre elever på skolen 2 eller 3 ganger i måneden eller mer.

Det kom frem tall fra undersøkelsen som gjorde at hun fikk kjennskap til at noen av elevene i klassen til Ole høyst sannsynlig var utrygge. Rektor viste videre i sin praksis at hun hadde forstått hvordan hun kunne gripe dette an.

Det viste seg at Ole var en av disse elevene.

Refleksjonsspørsmål

- Hva ville dere gjort dersom dere gjennom Elevundersøken fikk kunnskap om at noen på 7. trinn opplevde mistriivsel, følte seg ensomme eller ble mobbet av andre elever?
- Hva gjorde rektor med kunnskapen hun hadde fått om elevene på 7. trinnet?

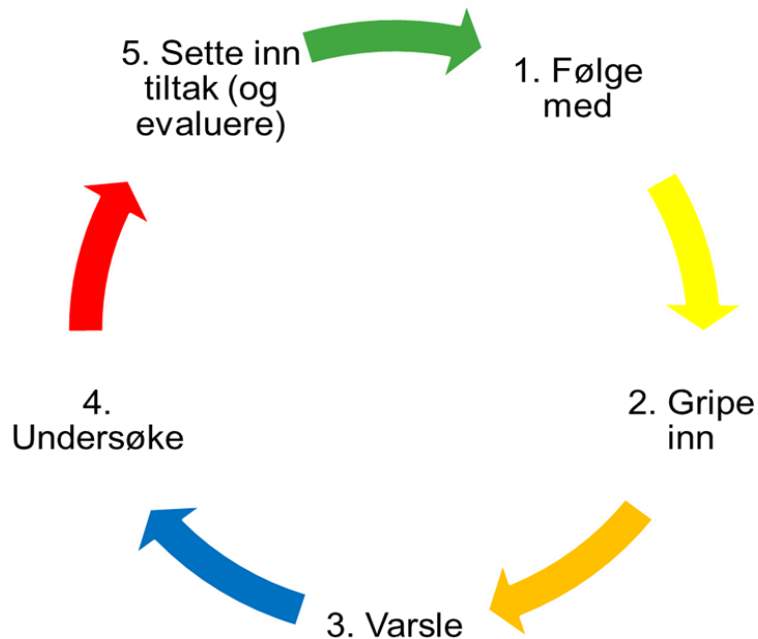

Delplikt 1 «Følge – med» - plikten

Alle som arbeider på skolen, skal **følgje med på** om elevane har eit trygt og godt skolemiljø opplæringsloven § 9A – 4 (1)

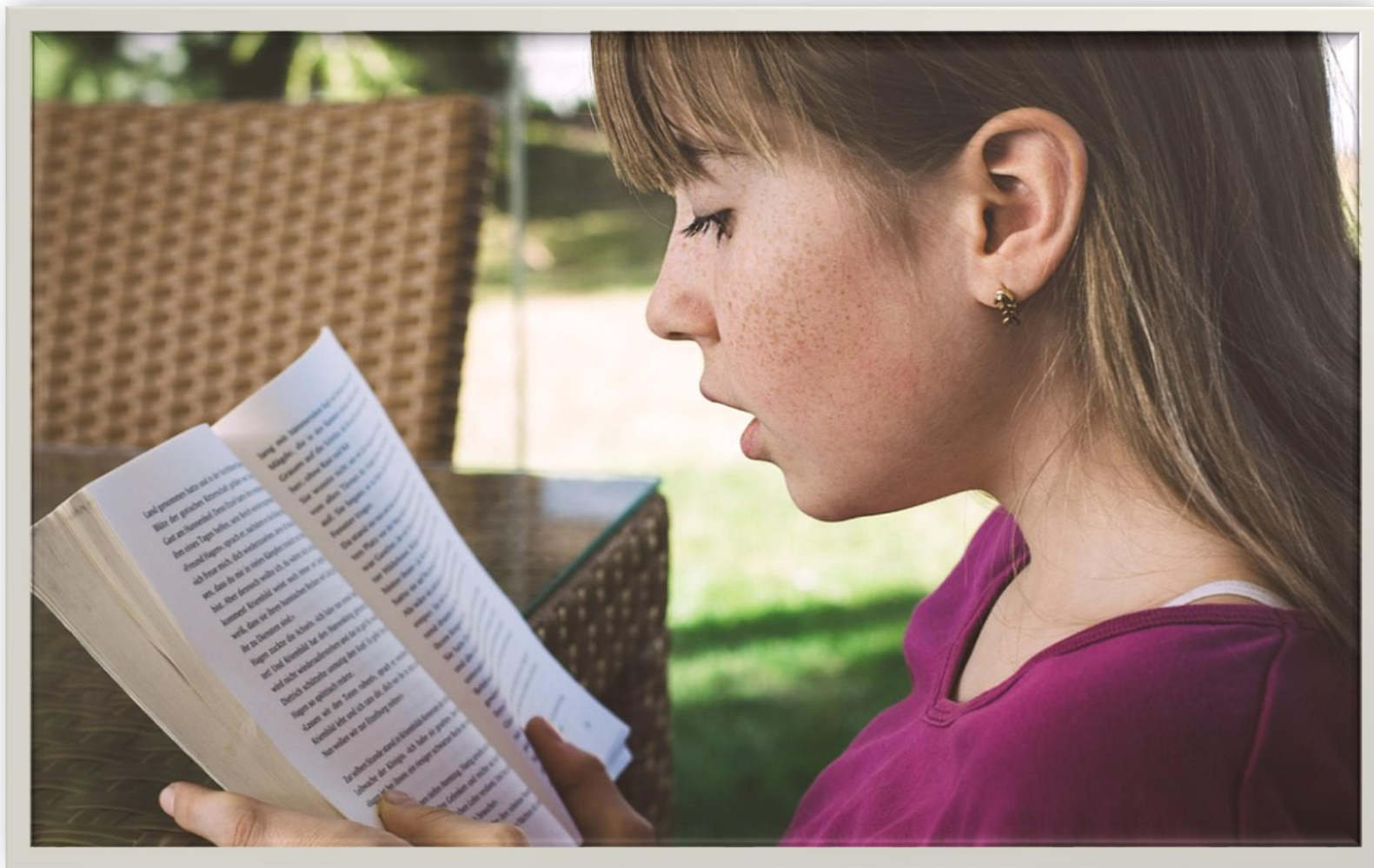
Omhandler skolens plikt til **systematisk arbeid** for å forebygge og avdekke krenkelser og dårlig skolemiljø

- at den enkelte ansatte har vært **årvåken** og **aktivt observere** hvordan elevene agerer hver for seg og seg imellom
- Elevundersøkelsen

«Følge – med» - plikten:

- skriftlige logger
- observasjoner
- ikke-anonym spørreundersøkelse som en del av årshjulet (Spekter)
- Innblikk
- sosiometri
- relasjonskartlegging
- elevsamtaler
- kjennskap til elevenes roller i elevkollektivet, sårbarhet
- Elevundersøkelsen

<https://pixabay.com/en/read-girl-reading-learn-child-3362482/>

Saken om Anita i 10B – «undersøkelses – plikten»

Anita er elev på 10. trinn. Rektor har akkurat fått vite at Anita ikke vil på skolen fordi en lærer på trinnet hennes gjør henne utrygg eller mobber henne som hun selv sier!

Fram til starten av 10. trinn har Anita gitt inntrykk av at hun liker seg godt på skolen. Faglig har hun vært flink, og skolen og foresatte har alltid forstått det slik at hun har vært interessert i skolearbeidet. Hun har derimot aldri hatt så mange venner, og noen medelever har av og til omtalt henne som litt sær og krevende å være sammen med. Foreldrene har sett og trodd at hun har hatt et par venner på skolen.

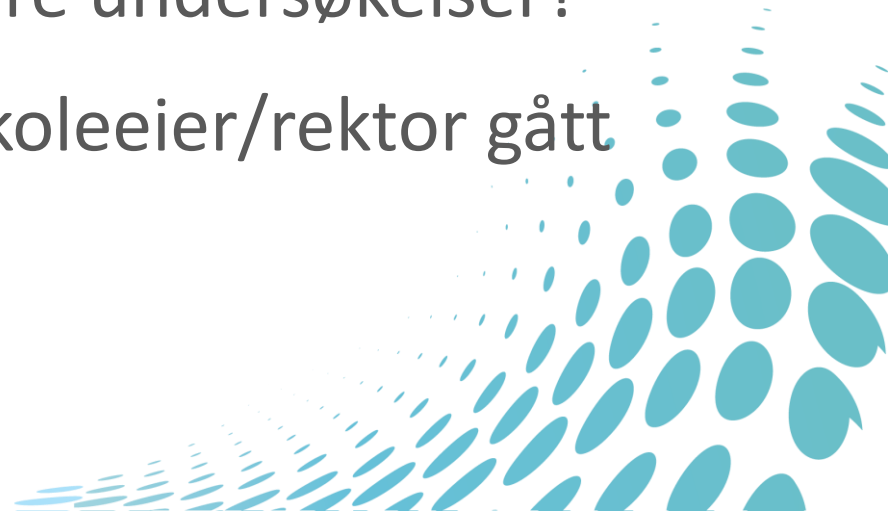
Høsten i 10. klasse sa Anita til foreldrene at hun ikke hadde lyst til å gå på skolen. Hun lot seg overtale til å gå. De tok ikke hennes manglende lyst til å gå på skolen opp med skolen. Anita sa heller ingenting om dette til noen voksne på skolen. I januar begynte Anita å skulke.

23. januar sprakk hun og fortalte til kontaktlæreren sin at hun følte seg dårlig behandlet av to av lærerne. Hun sa at hun derfor ikke hadde lyst til å gå på skolen. Hun fortalte at hun to ganger hadde fått kjeft av disse to lærerne mens andre hørte på. Hun synes at lærerne ofte behandlet henne urettferdig, at hun ble oversett, hun fikk ikke få lov til å gjøre det man spurte om (gå på toalettet, hente en bok...) Hun opplevde også å bli stilt spørsmål hun ikke visste svaret på. Det førte til at mange av de andre i klassen lo høyt av henne. Hun trodde at læreren ikke likte henne! Hun følte også at de andre elevene ikke likte henne fordi de blant annet lo av henne.

Refleksjonsspørsmål

- Hva bør skolen/skoleeier se etter i Elevundersøkelsen her?
- Er det noe spesielt de bør legge vekt på?
- Kan de foreta noen andre undersøkelser?
- Hvordan ville du som skoleeier/rektor gått frem i denne saken?

Delplikt 4 - Undersøkelsesplikten

- Ved mistanke eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt eller godt skolemiljø, skal skolen snarast undersøkje saka **§ 9 A-4(3)**
- Plikten utløses alltid dersom en elev sier ifra om at den ikke har det trygt eller godt. Dette innebærer at skolen må undersøke alle tilfeller der eleven selv sier ifra om at skolemiljøet ikke er trygt og godt.

5. Sette inn tiltak (og evaluere)

1. Følge med

2. Gripe inn

3. Varsle

4. Undersøke

- Samtaler med elever
 - Analysere trivsels- eller klasseundersøkelser,
 - Elevundersøkelsen
 - Andre undersøkelser som Spekter
- [Spørreskjema til elevene inkludert spørsmål om voksenmobbing](#)
- Innblikk (observasjon og intervju)
- [Spørreskjema](#)
- klassesetrvsel.no
 - Sosiometriske kartlegginger

Aktivitetsplikten og Elevundersøkelsen

Skolen har oppfylt aktivitetsplikten når den i en bestemt sak har gjort alt som med rimelighet kan forventes på de ulike stadier i en sak, for å sikre at eleven får et trygt og godt skolemiljø

- Har skolen gjort det som eleven med rimelighet kan forvente for å sikre at han/hun har et trygt og godt skolemiljø?
- Dersom skolen ikke har gjort det som er rimelig å forvente for å sikre et trygt og godt skolemiljø, vil konklusjonen være at skolen ikke har oppfylt aktivitetsplikten

Fylkesmannen i Aust-og Vest-Agder

RESPECT
RESPECT
RESPECT

